

Návrh na zmenu mandátu a na vyslanie príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky v rámci Posilnenej predsunutej prítomnosti NATO do Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Estónskej republiky a Poľskej republiky

a) Politické aspekty a medzinárodné súvislosti návrhu

Bezpečnostné hrozby, ktorým dnes členské štáty Organizácie Severoatlantickej zmluvy (ďalej len „NATO“) čelia, kladú vysoké nároky na ich komplexné riešenie. Svojím charakterom si vyžadujú spájať úsilie viacerých štátov NATO, keďže žiadny z týchto štátov nemá dnes schopnosť čeliť týmto hrozbám samostatne. Z pohľadu NATO, teda aj Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) ako jej plnohodnotného člena, je preto príprava na kolektívnu obranu v súčasnosti kľúčovou úlohou.

Základným princípom je pritom predchádzanie ozbrojenému konfliktu a s tým súvisiaca ochrana a uistenie členských štátov NATO, ako aj ochrana hodnôt, na ktorých je táto organizácia zriadená, t. j. sloboda jednotlivca, demokracia, ľudské práva a vláda zákona.

Za jeden zo základných elementov obrannej stratégie NATO sa považuje aspekt odstrašenia. Základom politiky odstrašenia NATO je Akčný plán pripravenosti (RAP), ktorý bol schválený na summite NATO vo Walese v roku 2014. Jeho cieľom bolo zabezpečiť pripravenosť NATO reagovať rýchlo a účinne na prípadné bezpečnostné hrozby. Ide o najvýznamnejšie posilnenie kolektívnej obrany NATO od konca studenej vojny. Na základe RAP bola následne počas summitu NATO vo Varšave v júli 2016 schválená posilnená zostava obrany a odstrašenia, ktorá má poskytnúť NATO široké spektrum možností na obranu územia členských štátov NATO, ich obyvateľstva, vzdušného priestoru a námorných ciest a koridorov a to pred akýmkoľvek ohrozením z akéhokolvek smeru. Téma posilnenia obrany a odstrašenia patrila medzi kľúčové témy summitu vo Varšave. V súlade s tým členské štáty NATO prijali súhrn opatrení na posilnenie kolektívnej obrany, so zameraním sa na tzv. východné krídlo. Najzásadnejším rozhodnutím v oblasti posilnenia kolektívnej obrany bolo schválenie Posilnenej predsunutej prítomnosti (*enhanced Forward Presence* – ďalej len „eFP“) NATO v Poľsku, Litve, Lotyšsku a Estónsku formou rozmiestnenia jednej mnohonárodnej práporovej skupiny v každom z uvedených štátov. Ide o aktivitu, ktorou členské štáty NATO potvrdzujú, že prípadný útok na jeden z nich bude považovaný za útok na všetky. Bojové skupiny eFP tvoria mnohonárodné sily s neustálou prítomnosťou, vedené tzv. rámcovými krajinami a ostatnými prispievajúcimi spojencami na dobrovoľnej, rotačnej a udržateľnej báze, ktoré sú schopné zabezpečovať úlohy v zhode a koordinovane s ozbrojenými silami štátov Pobaltia a Poľskej republiky, a to s reálne uskutočniteľnou stratégiou ich posilnenia v prípade vzniku hrozby.

Hlavy štátov a vlád členských krajín NATO na svojom zasadnutí v máji 2017 v Bruseli schválili správu o výdavkoch na obranu a zdieľaní nákladov na chod Aliancie, ktorá predpokladá aj o výraznejšiu účasť v operáciách, misiách a iných aktivitách NATO,

napr. v súvislosti s opatreniami na uistenie spojencov (*Assurance Measures*) a Posilnenej predsunutej prítomnosti (*enhanced Forward Presence, tailored Forward Presence – ďalej len „eFP“*). Prezident SR na tomto zasadnutí deklaroval ponuku príspevku SR do eFP do štátov Pobaltia a Poľskej republiky s dislokáciou v Lotyšskej republike v sektore zodpovednosti Kanady, a to s cieľom demonštrovať súdržnosť NATO a odhodlanosť podieľať sa na eliminácii prípadných hrozieb. V súlade s tým bol v roku 2018 vyslaný do eFP s dislokáciou v Lotyšskej republike príspevok ozbrojených síl SR s ukončením jeho pôsobenia do 30. júna 2019.

Počas stretnutia hláv štátov a vlád v Bruseli v júli 2018 členské štáty NATO postupne oznámili predĺženie a navýšenie kontingentov, ako aj príspevky od ďalších krajín, ktoré v štátoch Pobaltia a v Poľskej republike začali pôsobiť od roku 2019. Na rokovaní predseda vlády Kanady potvrdil zámer kanadských ozbrojených síl plniť úlohu vedúcej krajiny bojovej skupiny eFP umiestnenej v Lotyšskej republike až do marca 2023.

Prezident Slovenskej republiky, Andrej Kiska, na tomto stretnutí hláv štátov a vlád deklaroval rozhodnutie nepretržite pokračovať v príspevku do eFP aj po júni 2019. V súlade s tým Národná rada SR svojím uznesením č. 1890 z 20. júna 2019 vyslovila súhlas s vyslaním tohto príspevku SR aj v ďalšom období, a to do 30. júna 2020. Zámerom SR je pokračovať v príspevku v rámci eFP aj v ďalšom období a tým jednoznačne deklarovať plnenie záväzkov preukazujúcich solidaritu medzi členskými štátmi NATO.

b) Vojensko-odborné aspekty návrhu

Účasť príslušníkov ozbrojených síl členských štátov NATO v rámci eFP je vyjadrením súdržnosti týchto štátov a zároveň deklarováním ich pripravenosti plniť záväzky, ktoré im z členstva v NATO vyplývajú.

Ozbrojené sily SR v súčasnosti pôsobia v rámci eFP na základe platného uznesenia Národnej rady SR č. 1890 z 20. júna 2019 v počte do 152 príslušníkov ozbrojených síl SR so spôsobilosťou mechanizovanej roty, vrátane prvkov zabezpečenia, a to s dislokáciou vo vojenskom výcvikovom priestore v Adazi, Lotyšská republika s ukončením pôsobenia 30. júna 2020.

V nadväznosti na deklarovaný zámer SR nepretržite pokračovať príspevkom ozbrojených síl SR v rámci eFP v štátoch Pobaltia a v Poľskej republike sa predmetným materiálom navrhuje:

1. zmeniť návrh na vyslanie príslušníkov ozbrojených síl SR v rámci eFP do Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Estónskej republiky a Poľskej republiky schválený uznesením Národnej rady SR č. 1890 z 20. júna 2019 takto:

- text „30. júna 2020“, ktorý určuje odchod príslušníkov ozbrojených síl SR

z eFP, vrátane vojenskej techniky, sa nahrádza textom: „do 15. decembra 2020“;

2. vyslať v rámci eFP do Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Estónskej republiky a Poľskej republiky do 152 príslušníkov ozbrojených síl SR v členení:

- a) **účelové zoskupenie:** na plnenie operačných úloh definovaných pre eFP BG LVA s cieľom demonštrovať vôľu a súdržnosť Aliancie pri obrane územia ČK NATO, prehľbiť zručnosti a spoluprácu príslušníkov OS SR v medzinárodnom prostredí, zvýšiť úroveň interoperability a prispieť k opatreniam odstrašenia a zabezpečiť v prípade zlyhania týchto opatrení pripravenosť plniť operačné úlohy bojovej skupiny eFP pod velením Kanady (ďalej len „eFP BG LVA“). Účelové zoskupenie zahŕňa aj príspevok do veliteľstva eFP BG LVA a spôsobilosti prieskumu;
- b) **spôsobilosti priamej a nepriamej palebnej podpory,** ktoré zahŕňajú podporný prvok logistiky a zdravotníckeho zabezpečenia a národný podporný prvok (NSE) na zabezpečenie plnenia úloh velenia a riadenia slovenského kontingentu v eFP BG LVA;
- c) **tím Vojenskej polície:** na plnenie úloh v rámci medzinárodnej jednotky (*Military Police Co-ordination Centre „MPCC“*) s cieľom plnenia opatrení pre udržanie poriadku a bezpečnosti vo všetkých vojenských zariadeniach a koordináciu úloh s miestnou civilnou políciou v priestore plnenia úloh príslušníkov ozbrojených síl SR. Zároveň budú zabezpečovať podporu pre plnenie úloh príslušníkov ozbrojených síl SR v rámci eFP.

Príslušníci ozbrojených síl SR v rámci eFP sa vysielajú:

- a) za účelom preukázania pripravenosti členských štátov NATO reagovať na prípadné bezpečnostné hrozby v súlade s čl. 5 Severoatlantickej zmluvy;
- b) do miesta pôsobenia na území Lotyšskej republiky s dislokáciou vo výcvikovom priestore Adazi v rámci bojovej skupiny pod velením veliteľa bojovej skupiny s možnosťou ich pôsobenia na celom území Lotyšskej republiky, ako aj na územiach Litovskej republiky, Estónskej republiky a Poľskej republiky;
- c) **v termíne od 15. decembra 2020 do ukončenia eFP;**
- d) v termíne pravidelných rotácií personálu, sa z dôvodu odovzdania a prevzatia funkcií umožňuje súčasné pôsobenie personálu oboch rotácii v trvaní do 14 dní;
- e) s vojenskou výzbrojou, vojenskou technikou a vojenským materiálom uvedeným v prílohe č. 1 k tomuto návrhu;
- f) so zotrvaním pod národným velením SR, t. j. pod velením tzv. národných autorít v súlade s právnym poriadkom SR a plnením úloh pod taktickým

riadením veliteľa bojovej skupiny;

- g) s tým, že spolupráca s príslušnými orgánmi NATO, ako aj zahraničnými partnermi v oblastiach riadenia, činnosti a zabezpečenia príslušníkov ozbrojených síl SR počas ich pôsobenia mimo územia SR bude v súlade s týmto návrhom zabezpečená prostredníctvom Ministerstva obrany SR a ozbrojených síl SR.

3. Právne aspekty návrhu

Predmetným materiálom sa navrhuje pokračovanie príspevku SR v rámci eFP s tým, že z hľadiska zabezpečenia nepretržitého plnenia úloh sa termín odchodu príslušníkov ozbrojených síl SR pôsobiacich v rámci eFP na základe uznesenia Národnej rady SR č. 1890 zo dňa 20. júna 2019 mení z „do 30. júna 2020“ na „15. decembra 2020“. O každej zmene mandátu rozhoduje v súlade s § 12 ods. 5 zákona č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách SR v znení neskorších predpisov ústavný orgán SR, ktorý o tomto mandáte rozhodol, t. j. v danom prípade Národná rada SR.

Predmetný návrh umožňuje zároveň vyslať príslušníkov ozbrojených síl SR na plnenie úloh ďalšej spolupráce ozbrojených síl so zahraničnými ozbrojenými silami v súlade s medzinárodným právom podľa § 12 ods. ods. 1 písm. g) zákona č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách SR v znení neskorších predpisov, a to v termíne od 15. decembra 2020 do ukončenia eFP.

Z dôvodu zabezpečenia pravidelných rotácii personálu sa predloženým návrhom, umožňuje súčasné pôsobenie v eFP oboch rotácii tohto personálu, čím sa zabezpečuje proces obmeny príslušného personálu a odovzdanie a preberanie funkcií, a to v trvaní do 14 dní.

Pôsobenie príslušníkov ozbrojených síl SR v rámci kolektívnej obrany členských štátov NATO na základe čl. 5 Severoatlantickej zmluvy je podmienené osobitným rozhodnutím ústavného orgánu SR za podmienok stanovených právnym poriadkom SR a medzinárodným právom.

Vyslovenie súhlasu s predmetným vyslaním príslušníkov ozbrojených síl SR patrí na základe článku 86 písm. 1) Ústavy SR do pôsobnosti Národnej rady SR, keďže nejde o účel vyslania vymedzený Ústavou SR do rozhodovacej právomoci vlády SR.

Status príslušníkov ozbrojených síl SR na území štátov vyslania sa riadi Zmluvou medzi štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami Severoatlantickej zmluvy, vzťahujúcou sa na status ich ozbrojených síl, uzatvorenou v Londýne 19. júna 1951 a bilaterálnymi medzinárodnými zmluvami alebo medzinárodnými zmluvnými dokumentmi. Konkrétne podmienky pôsobenia príslušníkov ozbrojených síl SR v mieste ich vyslania budú upravené osobitnými medzinárodnými zmluvnými dokumentmi.

PRÍLOHA č. 1

*k návrhu na zmenu mandátu a na vyslanie príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky
v rámci Posilnenej predsunutej prítomnosti NATO do Lotyšskej republiky, Litovskej republiky,
Estónskej republiky a Poľskej republiky*

Vojenská výzbroj, vojenská technika a vojenský materiál

Zoznam vysielanej techniky:

do 56 ks kolesovej techniky

do 6 ks pásovej techniky

Zoznam materiálu (materiál mimo tabuliek počtov):

do 55 ks kontajnerov

Zoznam vysielanej munície:

Výcviková munícia a munícia na zabezpečenie zásob (12 DOS)

Zoznam vysielaných zbraní:

do 300 ks ručných zbraní.